

Jason Preater: Demokratikus gyűlések mindenhol...

február 5, 2023

Egy demokratikus társadalomnak alapeleme kellene, hogy legyen a demokratikus gyűlés. Akkor miért lehet olyan ritkán jól működő demokratikus gyűlésre bukkanni? Legyen az munkahelyen, szervezeteknél, szomszédok közt vagy akár barátok csoportja esetében, a demokratikus döntéshozás siralmas állapotban van. Hadd mutassam meg ezt néhány példával.

A KERÜLETBEN

A héten lakóközösségi gyűlésen voltam. Ezek a "közösségek" távol állnak attól, amire a nevük utal. A közösség csak azért létezik, mert a spanyol életben oly gyakran szerepet játszó lakótelepi lakások osztoznak a közös körülményekben, szolgáltatásokban és a felelősségben. A szomszédok mindegyike éli a saját életét, és bár a liftben vagy lépcsőházban üdvözlök egymást, nincs különösebb érzelmi vagy társasági kapcsolat köztük.

Ez nem is számít. A demokratikus gyűlések azért vannak, hogy kiegyenlítsék az emberek közti különbséget és egy közösségben többségi szavazattal döntésre tudjanak jutni. A közösség elnöki posztja évente változik. Az említett 9 emeletes épületben ez emeletről emeletre halad úgy, hogy az egy szinten lévő 3 lakásból valaki lesz a pénztáros, egy másik pedig az elnök. A pozíciókat nem megszavazzák, hanem önként vállalják.

Ennek van értelme, hasonlóan az athéni demokráciához: mindenki résztvevő; nincs korlátozás tehetség vagy tapasztalat alapján; senki nem lehet "vezető" egy évnél hosszabb ideig; a pozíciókért nem jár fizetség, tehát nem csábít a korrupció vagy a profizmus.

És a gyűlések mégsem működnek. Azért nem, mert nem figyelnek

azokra az egyszerű módszerekre, amiket bármelyik summerhilli gyerek észrevenne:

- Nincs egy olyan elnök, aki pártatlanul viszonyul minden felszólalóhoz.
- Az emberek nem jelzik kézfeltartással beszédszándékukat.
- Nem napirend szerint haladnak.
- Amíg valaki beszél, a többiek kisebb csoportokban beszélgetnek.
- Szavazás nélkül hoznak döntéseket.
- A résztvevők késnek és engedély nélkül távoznak.
- Nincs elfogadott módja a bizottságok létrehozásának.

Egyéb posztokban már kitértem rá, hogy működik mindez Summerhillben. Summerhillben az Elnök csak akkor szólalhat fel, ha arra az időre lemond a posztjáról. Ez elengedhetetlen a Gyűlés működtetése szempontjából. Az Elnök irányítja a Gyűlést, megadja az irányt és a célt, ill. a résztvevők által felvetett információhalmazból kiválasztja a lényegét: mi a puszta hozzászólás, mi tanács, és mi az indítvány, javaslat.

A lakógyűlésen, ahol jelen voltam, a fentiek közül egyet sem alkalmaztak, mert nem volt elnök. a résztvevők láthatólag úgy gondolták, csak akkor hallgatják meg őket, ha másoknál hangosabban beszélnek. A témába nem vágó dolgokról beszéltek, és mindenfelvetett téma sajnos az önös érdekeik előtérbe helyezők irányába haladt.

Nem értették a különbséget a hozzászólás és a javaslattétel között. Ez nem az ő hibájuk: egyszerűen csak nincs gyakorlatuk a módszerben. Ki hibáztathatná őket, mert azt hiszik, az nyer, aki a lehangosabban kiabál. Viszont nyilvánvaló, hogy ilyen módon ez a gyűlés nem működik!

ÓVAKODJ A DEMOKRATIKUS FŐNÖKTŐL

Nem hiszem, hogy ez egy különösen rossz gyűlés lett volna,

hiszen találkoztam már hasonlókkal más környezetben. Voltam munkaértekezleteken, pl. ahol egyértelmű cél volt a tanítási tapasztalatok megosztása, de a központ igazgatója saját célját ásta alá közbeszólásaival, ítéletekkel és végső összegzésével. A szomorú az, hogy a legtöbben ezt is várják el, és nem is csodálkoznak rajta. Csak az jön rá, hogy mennyire unalmas és eredménytelen is ez a „főnökösködés”, aki már dolgozott olyan rendszerben, ahol ez nem létezik. Önellenmondást tartalmazó kommunikációhoz vezethet, ha a „főnök” olyan érzélgős, merev felnőtt, aki népszerűsége tör és mindent saját elgondolása szerint csináltat. (*Bateson „kettős-kötés” elmélete*)

Másrészt eszembe jut a felfüggesztett parlament, amit a múltkori spanyol választások eredményeztek. Azt hiszem, ha az emberek ilyen alacsony szinten képzetek az alapvető demokratikus folyamatok terén, igen kis remény van a demokráciára nagyobb méretekben. Népámítóknak, leendő zsarnokoknak és macsó „főnököknek” ugyanaz a szomorú sora vár ránk, amit eddig is tapasztaltunk. És meg fogjuk érdemelni.

Az egyik legerősebb érv a demokratikus nevelés mellett- a velejáró plusszokkal együtt, mint az egyenlőség, a tisztelet és a szabadság- az, hogy egyszerűen jobba tenné az életet, ha az emberek tudnák, hogy hozzanak döntést konfliktus nélkül. Neillnek az állítása, hogy Summerhill képes megváltoztatni a világot, az egyike azoknak, amikkel leginkább egyet tudok érteni.

Fordította: Ginter Zsuzsa

Forrás:

Kapcsolódó oldalak:

- Jason Preater: A te demokratikus gyűlésed